Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

TER BESLISSING

Datum
23 juni 2025

Onze referentie
IenW/BSK-2025/146350

Opgesteld door
DG Water en Bodem
Dir.Waterveiligheid, Rivieren en Zee
Zee

Beslistermijn
1 juli 2025

Bijlage(n)
2

Aan Minister Infrastructuur en Waterstaat

In kopie – staatssecretaris LVVN

nota

Concept Kabinetsstandpunt Europees Oceaanpact

Op 5 juni 2025 presenteerde de Europese Commissie (EC) de Mededeling over het Oceaanpact, met daarin haar actieplan voor de komende vier jaar voor de oceaan, Europese zeeën en de blauwe economie. Voor alle voorstellen worden namens het kabinet eerste beoordelingen opgesteld: BNC-fiches ("Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen"). Deze hebben als doel om de Kamers over dergelijke voorstellen en de Nederlandse positie te informeren.

U bent coördinerend bewindspersoon voor het Europees geïntegreerd maritiem beleid, waartoe dit onderwerp behoort. De staatssecretaris van LVVN is nauw betrokken bij het Oceaanpact, o.a. door de relatie met visserij.

Het BNC-fiche gaat via het interdepartementale BNC-overleg (2 juli), de Coördinatie Commissie (CoCo; 8 juli), en de Minsterraad (11 juli) naar de Kamers.

Geadviseerd besluit
U wordt geadviseerd om akkoord te gaan met de inhoud van het concept BNC-fiche en de kabinetspositie daarin. De ministerraad zal ze formeel vaststellen.

Kernpunten
- De Mededeling beoogt een overkoepelend beleidskader te bieden voor het oceaan[1]- en zeebeleid van de Europese Unie (EU).
- Het bevat geen wetgevende voorstellen, maar een reeks beleidsinitiatieven en nieuwe acties die in de komende jaren verder worden uitgewerkt door de EC en betrokkende partijen. Om deze reden bevat de mededeling ook geen impact assessment. De impact assessments worden uitgevoerd bij de uitwerken van de genoemde initiatieven naar wetgevende voorstellen.
- De Mededeling is opgebouwd rond zes pijlers:
  (1) beschermen en herstellen van de gezondheid van de oceaan,
  (2) stimuleren van het duurzame concurrentievermogen van de blauwe economie,
  (3) ondersteuning van kust- en eilandgemeenschappen en ultra-perifere gebieden,
  (4) bevorderen van oceaanonderzoek, kennis, vaardigheden en innovatie,
  (5) verbeteren van de maritieme veiligheid en defensie, en

[1] Oceaan is in dit verband de verzamelterm voor het wereldwijde oceaansysteem inclusief het gebied buiten nationale rechtsmacht en de (Europese) zeeën (binnen rechtsmacht).

(6) het versterken van de EU-oceaandiplomatie en op regels gebaseerd internationaal bestuur.

- Het kabinet is positief over het feit dat belangrijke elementen voor Nederland terugkomen in de Mededeling, namelijk de aandacht voor regionale samenwerking en oplossingen, visserijbeleid en voedsel uit zee, stroomlijning en vereenvoudiging van EU-beleid en het samen ontwikkelen van kennis, data en digitale hulpmiddelen.
- Voor visserijbeleid binnen en buiten Europese wateren zijn aparte acties opgenomen, net als voor maritieme veiligheid en beveiliging. Die kunnen op de instemming rekenen van LVVN, respectievelijk Defensie/Kustwacht.
- Voorstellen voor internationale samenwerking rond de Noordzee en daarbuiten sluiten aan bij Nederlandse beleid en inzet, zoals onder het *Greater North Sea Basin Initiative (GNSBI)*, de *North Seas Energy Cooperation* en het werk aan het mariene milieu in de regionale zee-conventie OSPAR.
- Het oordeel over bevoegdheid, subsidiariteit en proportionaliteit van de EU voor het Europese Oceaanpact als Mededeling is positief.

Krachtenveld

Het Europees Oceaanpact is een belangrijke opdracht voor de Eurocommissaris voor Visserij en Oceaan, Costas Kadis. Uw voorganger en de staatssecretaris van LVVN (Rummenie) hebben met de Eurocommissaris gesproken tijdens zijn werkbezoek aan Nederland op 7 april 2025.
Op 20 maart 2025 zijn in de Europese Raad conclusies aangenomen waarin de Lidstaten het belang van de oceaan en zeeën bevestigen en de EC vragen om een ambitieus overkoepelend Oceaanpact. In het Europees Parlement is brede steun voor het Oceaanpact.

Ook nationaal verwacht LVVN dat belanghebbenden in de Nederlandse visserij positief reageren. Voor de maritieme en offshore economische sectoren bevat het Oceaanpact weinig directe concrete zaken. Partijen zullen moeten wachten op de uitwerkingen van de genoemde strategieën voor Havens en de maritieme maakindustrie.

Toelichting

- De aangekondigde Europese wetgevende trajecten zijn de herziening en vereenvoudiging van de Kaderrichtlijn Mariene Strategie (KRM) in 2027, de Richtlijn Maritieme Ruimtelijke Planning (MRP) met aandacht voor regionale samenwerking (ook in 2027) en de evaluatie en herziening van het Gemeenschappelijk Visserij Beleid. Een voorstel voor een EU Oceaanwet op basis van de MRP-richtlijn moeten we afwachten (in 2027).
- Nederland zal zich ervoor inzetten dat een gedegen impact assessment uitgevoerd gaat worden voor de wetgevende voorstellen. De Mededeling zelf heeft geen directe consequenties, ook niet financieel of qua regeldruk.
- In grote lijnen worden de Nederlandse belangen met het Europees Oceaanpact gediend. Nederland had graag gezien dat het Oceaanpact uitgesproken zou zijn over directe ondersteuning aan het GNSBI (dat een Nederlands initiatief is). Vandaar dat NL op dat punt verder met de EC in gesprek wil gaan.

- Twee belangrijke aandachtspunten in het Oceaanpact zijn de dossiers van diepzeemijnbouw en de ratificatie van de overeenkomst voor Bescherming van het Mariene Milieu in gebieden buiten Nationale Rechtsmacht (de volle zee).

- Hier zit een spanningsveld tussen de autonomie en bevoegdheidsverdelingen van de EC, de EU-lidstaten en het Koninkrijk. Dit is de VVD in de Tweede Kamer (TK) ook opgevallen.
- Deze twee zaken zijn apart in behandeling met de TK en de EC, maar komen terug in de Mededeling, en daarom komen deze onderwerpen aan bod in het BNC -fiche, waarbij het eerder ingenomen kabinetsstandpunt wordt herhaald.
- Er is verband tussen het Oceaanpact en de EU Waterweerbaarheidstrategie. Dat gaat om aspecten van vervuiling en een "bron tot zee"-benadering, en over ontzilting (voor drinkwater). Er wordt geen relatie getrokken naar kustbescherming of overstromingsrisico's. Dit kabinetsstandpunt ontvangt u separaat.

Politieke context
Vanuit de Tweede Kamer zijn op 16 juni jl. vragen gesteld door de VVD in het Schriftelijk Overleg voor de Landbouw- en Visserijraad (23-24 juni), onder meer naar de betekenis van dit Europees Oceaanpact op de autonomie van Nederland. Het kabinet heeft (via LVVN) op 18 juni geantwoord. Strekking van dat antwoord is dat het Europees Oceaanpact voortbouwt op bestaande wet- en regelgeving en bestaand beleid, en een strategie is in de vorm van een Mededeling. Ook dat de Commissie niet voorstelt om het Oceaanpact tekenen en dat de Commissie in eerste instantie enkele richtlijnen wil aanpassen, waaronder de Maritieme Planning Richtlijn en dan pas met een Oceaanwet komt. In het antwoord is ook aangegeven dat het nu moeilijk te zeggen is of de nationale autonomie beïnvloed wordt, en dat het voor het kabinet van groot belang is dat de uitvoering van het Oceaanpact niet leidt tot een verschuiving in de bevoegdheidsverdeling.

Informatie die niet openbaargemaakt kan worden
artikel 5.1.2a Woo

Datum
23 juni 2025

Onze referentie
IenW/BSK-2025/146350

Opgesteld door
DG Water en Bodem
Dir.Waterveiligheid, Rivieren en Zee
Zee

Aan
Minister

Bijlage(n)
2

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
02	Concept BNC Fiche Europees Oceaanpact	Het kabinetsstandpunt met daarin de essentie van het voorstel van de Europese Commissie, essentie van het Nederlands beleid, beoordeling van het voorstel en de bevoegdheid, subsidiariteit, en proportionaliteit analyse.
03	COM (2025) 281 Mededeling Europese Commissie 'het Europees Oceaanpact'	Het voorstel van de Europese Commissie